

Samenleven

Foto: Caro Linares

Emile van de Velde [hoofdredacteur, De Havenloods; emile@dehavenloodsmediacentrum.nl]

Hoeveel ratten er precies in Rotterdam leven, zal wel nooit helemaal duidelijk worden. Maar dat ze het naar hun zin hebben, is een feit. De knaagdierpjes zijn *here to stay*. En waren dat altijd al. Er zit weinig anders op dan met ze samen te leven, hoe moeilijk dat voor sommige mensen ook te accepteren is. Voor de rat niet trouwens. De rat is dol op samenleven met ons. Vooral met de mensen die zo vriendelijk zijn om hun Brammetje, overgebleven brood of half opgegeten pekingeend onbeheerd achter te laten.

Een vriendin van me is onlangs verhuisd. Naar Schiedam. Daar schijnen minder ratten te leven dan waar die vriendin eerst woonde, vlak achter een populair Chinees restaurant van het type vreet-schuur. En het woord vreet-schuur hoef je tegen een rat niet twee keer te zeggen. De achterdeur van die Chinees staat bij reisgidsen in de rattenwereld met stip in de top 5, ergens bij Markthal en Afrikaandermarkt in de buurt.

Het leven met al die beestjes viel die vriendin zwaar. Maar de frettenjacht die haar burens hadden georganiseerd, was ook geen pretje: 'Het was vreselijk bloederig. Elke keer hoorde je een rat krijsen als-ie door een fret gepakt werd. Ik heb de hele dag lopen huilen.'

Vrijdag 4 april bracht ik een bezoekje aan de viering van Wereld Rattendag. De avond stond in het teken van uitgebreide excuses. Aan de rat. Eeuwenlang zijn de beestjes beschimpt, onterecht beschuldigd en gedemoniseerd. En opgejaagd. De jaarlijkse feestdag was nota bene in dezelfde week als een triomfantelijke bijeenkomst op het Rotterdamse stadhuis waar de rattenjacht met fretten was besproken. '25 dode ratten!', kraaiden politici opgetogen.

Over hun doden halen ratten zelf de schouders op. Ze zijn wel wat gewend. Er is er maar zelden eentje die een verjaardag viert. Zo'n 95 procent legt binnen een jaar het loodje. En ondertussen planten ze zich sneller voort dan konijnen. Daar kan geen fret, val of duizend korrels gif iets aan doen.

Samenleven dus maar.

Vroeger ging dat samenleven beter. Al kan het ook dat mijn herinnering door tamme ratten besnuffeld is. In de tijd dat we regelmatig een logeerpeuter over de vloer hadden liep er ook een gezellig ratje door ons huis. Opgewekt samenlevend met de katten. 'Ratjee', riep de peuter, en dan kwam-ie aangetrappeld. Totdat het meisje ons een keer 's ochtends te vroeg af was en zelfstandig met Ratje aan het spelen was gegaan. Ze had hem de rol van acrobaat in het circus gegeven. Maar Ratje was niet gebouwd op achterwaartse salto's en overleed een paar weken later. Gelukkig was-ie al eens jarig geweest. We hadden meer dan een jaar fijn samengeleefd. Dat het beestje was gesneuveld door het circusavontuur hebben we de peuter nooit verteld. Inmiddels is ze allang volwassen. En ik hoop dat ze met liefde naar de wilde neefjes en nichtjes van Ratje in het Rotterdamse skoekeloën kijkt.

Tijdens een expeditie door het Museumpark op Wereld Rattendag was het even zoeken naar de hoofdrolspelers. Tot er vlakbij het Depot eentje werd ontdekt. Zich onbespied wanend scharrelde hij wat rond bij een boom. Terwijl de deelnemers zich enthousiast verzamelden, verscheen er een man voor de nachtkijkers. Op zijn gemak deed hij zijn behoefte tegen de boom waar net nog de rat zat.

Samenleven. Het kán dus wel. ◀

Emile van de Velde is hoofdredacteur van De Havenloods en leeft in Rotterdam samen met zo'n 700.000 mensen en naar schatting 100.000 ratten. Soms zou hij wel weer eens een ratje als huisdier willen nemen, maar daar zijn z'n katten nog niet akkoord mee.

◀ Op 4 april 2025 – de internationale dag van de rat – speurden vijftig Rotterdammers naar een andere blik op de stadsrat. Met warmtebeeldkijkers trokken zij het Museumpark in tijdens Expeditie Rotterdam, onder leiding van Maarten Bel (r) en Niek Hilkmann (l). (archief Maarten Bel)